

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z odwołania H. S.

od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w S.

o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18 października 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 marca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 marca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację H. S. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 kwietnia 2016 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w S. w przedmiocie stwierdzenia ustania ubezpieczenia społecznego rolników.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości.

Podniósł zarzut obrazy prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 5a ust. 1 w związku z art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) w związku z art. 14 ust. 1 i art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1829 ze zm.), przez wyłączenie skarżącego z ubezpieczenia społecznego rolników, mimo spełnienia przesłanki podlegania temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata od rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przyjmując, że każdorazowe wznowienie prowadzenia pozarolniczej działalności okresowo zawieszanej powoduje konieczność ponownego „wypracowania” 3 letniego okresu ubezpieczenia, podczas gdy zastosowanie wykładni systemowej i celowościowej wskazanych przepisów wskazuje, iż zawieszenie prowadzenia działalności gospodarczej w swej istocie nie jest czasowym jej zaprzestaniem, ale w istocie jej ograniczeniem, a więc brak jest podstawy do uznania, że wznowienie prowadzenia zawieszanej działalności gospodarczej jest równoznaczne z jej rozpoczęciem. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 kwietnia 2016 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Reprezentujący skarżącego pełnomocnik z urzędu oświadczył ponadto, że koszty pomocy prawnej z urzędu nie zostały opłacone ani w całości ani w części.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości. W obszernym uzasadnieniu wniosku podniósł, że interpretacja przepisu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w połączeniu z jego ustępem 2 nasuwa wątpliwości, czy każdorazowe zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej powoduje konieczność kolejnego „wypracowania” 3-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że odwołujący się został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 stycznia 1991 r. i podlegał mu nieprzerwanie do dnia 30 września 2006 r.

Początek prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przypada natomiast na 1 marca 1996 r. Późniejsze zawieszenie działalności gospodarczej nie jest jej czasowym zaprzestaniem lecz jej ograniczeniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W przypadku przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, rzeczą skarżącego jest wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr

315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiste jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Skarżący nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej wyżej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wątpliwości, które formułuje, znalazły bowiem rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym przyjmuje się, że warunkiem podlegania przez rolnika ubezpieczeniu rolniczemu w rozumieniu art. 5a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2336 ze zm.) jest uprzednie, trwające nieprzerwanie podleganie z mocy ustawy temu ubezpieczeniu bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 grudnia 1998 r., II UKN 343/98, OSNAPiUS 2000 nr 2 poz. 74; z dnia 17 listopada 2000 r., II UKN 54/00, OSNAPiUS 2002 nr 12, poz. 290; z dnia 28 maja 2008 r., II UK 304/07, LEX nr 818834; z dnia 2 lutego 2012 r., III UK 51/11 OSNP 2013 nr 1-2, poz. 49 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2013 r., II UK 248/12, LEX nr 1619050). Do takiego wniosku Sąd Najwyższy doszedł po dokonaniu wykładni gramatycznej tego przepisu. Natomiast, jak wynika z ustaleń faktycznych w sprawie, odwołujący się przed ponownym podjęciem w dniu 8 lipca 2015 r. pozarolniczej działalności gospodarczej nie legitymował się trzyletnim nieprzerwanym okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników poprzedzającym bezpośrednio podjęcie tej działalności.

Wprawdzie skarżący formułuje pytanie, czy warunek legitymowania się przez rolnika nieprzerwanym okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników musi być również spełniony bezpośrednio przed wznowieniem przerwanej (zawieszonej) działalności gospodarczej, jednakże art. 5a ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi, że: „za rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej uznaje się także: 1) wznowienie wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej, której prowadzenie okresowo zawieszono (...)”. Odpowiedzi na stawiane przez autora skargi kasacyjnej pytanie należy zatem poszukiwać w literalnym brzmieniu powołanego przepisu. Wykładnia gramatyczna tego przepisu ustawy nie pozwala więc na przyjęcie powoływanej przez skarżącego argumentacji, nawiązującej do prezentowanego na gruncie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168) w związku z interpretacją przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) stanowiska Sądu Najwyższego, że zawieszenie działalności gospodarczej nie jest czasowym jej zaprzestaniem, ale jej ograniczeniem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2011 r., II UK 377/10, OSNP 2012 nr 15-16, poz. 203).

Konkludując wypada stwierdzić, że nie zachodzi powołana przez skarżącego przesłanka przedsądu.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. poz. 1715 ze zm.).